

Dosarul nr. 2r-240/21

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Central (jud.: E. Pșenița)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud.: Iu. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

DECIZIE

26 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Covali Liudmila,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Gherghelejiu Maria împotriva Liudmilei Covali cu privire la rezoluțiune contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață și compensarea cheltuielilor de judecată,
împotriva încheierii din 01 februarie 2021 a Curții de Apel Bălți, prin care nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Covali Liudmila și s-a acordat termen pentru lichidarea neajunsurilor cererii de apel, și încheierii din 22 februarie 2021 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost restituit apelul declarat de Covali Liudmila împotriva hotărârii din 04 decembrie 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul Central,

c o n s t a t ă:

La 26 martie 2020 Gherghelejiu Maria a depus cerere de chemare în judecată împotriva Liudmilei Covali, solicitând rezoluțiunea contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață nr. XXXXX din 06 iulie 2005, încheiat între beneficiarul Gherghelejiu Maria și dobânditorul Covali Liudmila, autentificat de către notarul Luca Petru, asupra bunurilor imobile: casa de locuit cu suprafața de XXXXX, cu nr. cadastral XXXXX; construcție accesorie – bucătărie de vară și sarai cu suprafața de XXXXX cu nr. cadastral XXXXX; construcție accesorie – sarai cu suprafața de XXXX cu nr. cadastral XXXXX și trenul aferent cu suprafața de XXXXX ha cu nr. cadastral XXXXX, situate în XXXXX, cu dispunerea radierii dreptului de proprietate a Liudmilei Covali asupra acestor bunuri imobile, precum și încasarea sumei de 2.000 de lei cheltuieli de asistență juridică și 100 de lei taxa de stat.

Prin hotărârea din 04 decembrie 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, acțiunea depusă de Gherghelejiu Maria a fost admisă. A fost rezoluționat contractul de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață nr. XXXXX din 06 iulie 2005, încheiat între beneficiarul Gherghelejiu Maria și dobânditorul Covali Liudmila, autentificat de către notarul Luca Petru, asupra bunurilor imobile: casa de locuit cu suprafața de XXXXX, cu nr. cadastral XXXXX; construcție accesorie – bucătărie de vară și sarai cu suprafața de XXXXX. cu nr. cadastral XXXXX; construcție accesorie – sarai cu suprafața de XXXXX cu nr. cadastral XXXXX și trenul aferent cu suprafața de

XXXXX ha cu nr. cadastral XXXXX, situate în XXXXX, cu dispunerea radierii dreptului de proprietate a Liudmillei Covali asupra acestor bunuri imobile. S-a încasat din contul Liudmillei Covali în beneficiul Mariei Gherghelejiu suma de 2.000 de lei cheltuieli de asistență juridică și 100 de lei taxa de stat.

La 30 decembrie 2020 Covali Liudmila a depus cerere de apel netimbrată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii primei instanțe, cu remiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

Prin încheierea din 01 februarie 2021 a Curții de Apel Bălți, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Covali Liudmila și s-a acordat apelantei termen până la 18 februarie 2021, ora, 16:00, pentru lichidarea neajunsurilor cererii de apel și anume, să prezinte în Direcția Evidență și Documentare Procesuală (cancelarie) a Curții de Apel Bălți dovada achitării taxei de stat în mărime de 1.673,55 de lei. S-a explicat apelantei că în caz dacă nu vor fi lichidate neajunsurile menționate în termenul stabilit, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită fără examinare.

Prin încheierea din 22 februarie 2021 a Curții de Apel Bălți, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, a fost restituit apelul declarat de Covali Liudmila din motiv că apelanta în termenul stabilit nu a prezentat în Direcția Evidență și Documentare Procesuală (cancelarie) a Curții de Apel Bălți dovada achitării taxei de stat în mărime de 1.673,55 de lei.

La 05 martie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Covali Liudmila a declarat recurs împotriva încheierilor instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii din 01 februarie 2021 a Curții de Apel Bălți, prin care nu s-a dat curs cererii de apel și i s-a acordat termen pentru lichidarea neajunsurilor cererii de apel, și încheierii din 22 februarie 2021 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost restituit apelul său împotriva hotărârii din 04 decembrie 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel pentru examinare în fond a cererii de apel.

În motivarea recursului Covali Liudmila a indicat că este eronat soluția instanței de apel de restituire a cererii sale de apel din motiv că nu a prezentat dovada de plată a taxei de stat în mărime de 1.673,55 de lei, deoarece suma respectivă este cu mult mai mare decât pensia pe care o primește și este încadrată în grad de dizabilitate, însă instanța de apel nu a ținut cont de aceste circumstanțe, deși în cererea de apel a solicitat să fie scutită de la plata taxei de stat.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că copia încheierii din 22 februarie 2021 a Curții de Apel Bați a fost expediată în adresa Liudmillei Covali, prin intermediul oficiului poștal, la 24 februarie 2021 (f.d. 137), recepționată de către recurentă la 04 martie 2021 (f.d. 138).

Astfel, recursul declarat la 05 martie 2021, este în termen.

La 23 martie 2021 în adresa Mariei Gherghelejiu și avocatului acesteia Istrati Vasile a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Covali Liudmila, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, însă părțile respective nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv (f.d. 142).

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3

judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Instanța de recurs reține că deși Covali Liudmila în cererea de recurs nu a solicitat expres casarea încheierilor Curții de Apel Bălți din 01 februarie 2021 și 22 februarie 2021, totuși din conținutul recursului rezultă că recurenta își exprimă dezacordul în privința ambelor acte judecătorești de dispoziție, cu anularea acestora și remiterea cauzei spre rejudecarea în instanța de apel, la etapa examinării în fond a apelului.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierilor instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 84 din Codul de procedură civilă, se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizând cauzele cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvabilității, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărârilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

Potrivit art. 3 alin. (1) lit. j) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, pentru cererile de apel împotriva hotărârilor instanțelor judecătorești, tariful taxei de stat este în cuantum de 75% din taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată, sau altei cereri (plângeri), iar în cazul litigiilor cu caracter patrimonial - 75% din taxa calculată din suma contestată.

În conformitate cu art. 364 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

Potrivit art. 365 alin. (1) lit. d) și e) și alin. (4) din Codul de procedură civilă, în cererea de apel se indică motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, probele invocate în susținerea apelului. La cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat dacă apelul se impune cu taxă.

Conform art. art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

Din suportul probator prezent la actele cauzei rezultă că prin hotărârea din 04 decembrie 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, acțiunea depusă de Gherhelejiu Maria a fost admisă.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 30 decembrie 2020 Covali Liudmila a depus cerere de apel netimbrată împotriva hotărârii primei instanțe,

solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii primei instanțe, cu remiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

Prin încheierea din 01 februarie 2021 a Curții de Apel Bălți, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Covali Liudmila, și s-a acordat apelantei termen până la 18 februarie 2021, ora, 16:00, pentru lichidarea neajunsurilor cererii de apel și anume, să prezinte în Direcția Evidență și Documentare Procesuală (cancelarie) a Curții de Apel Bălți dovada achitării taxei de stat în mărime de 1.673,55 de lei. S-a explicat apelantei că în caz dacă nu vor fi lichidate neajunsurile menționate în termenul stabilit, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită fără examinare.

Atât în partea motivată, cât și cea dispozitivă a încheierii din 01 februarie 2021, Curtea de Apel Bălți a indicat apelantei că dovada achitării taxei de stat urmează să fie prezentată la Direcția Evidență și Documentare Procesuală (cancelarie) până la data de 18 februarie 2021 inclusiv, ora, 16:00. S-a atenționat apelanta că trebuie să se conformeze cerințelor indicate în încheiere, să prezinte actele enunțate până la data și ora stabilită, iar la utilizarea mijloacelor de comunicare (poșta electronică, oficiul poștal), să se asigure că ele vor ajunge în instanța de apel cel târziu la momentul stabilit în prealabil de către instanță și nicidecum până la ora 24:00 a ultimei zile a termenului. S-a mai explicat apelantei că dacă nu vor fi lichidate neajunsurile menționate în încheierea respectivă și la Direcția Evidență și Documentare Procesuală (cancelarie) a Curții de Apel Bălți, în termenul stabilit, nu va fi prezentată dovada achitării taxei de stat în original, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele anexate, va fi restituită.

Se reține că la 02 februarie 2021 Curtea de Apel Bălți a expediat copia încheierii din 01 februarie 2021 la adresa de domiciliu a Liudmilei Covali indicată în cererea de apel: XXXXX, recepționată de către ultima la 10 februarie 2021, fapt ce rezultă din avizul poștal de recepție nr. DS3100093298AS (f.d. 133-134).

Prin încheierea din 22 februarie 2021, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Curtea de Apel Bălți a restituit apelul declarat de Covali Liudmila din motiv că în termenul stabilit apelanta nu a prezentat în Direcția Evidență și Documentare Procesuală (cancelarie) a Curții de Apel Bălți dovada achitării taxei de stat în mărime de 1.673,55 de lei.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art. 111 alin. (1) – (4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

În conformitate cu art. 112 alin. (4) din Codul de procedură civilă, dacă actul de procedură trebuie efectuat nemijlocit în instanța judecătorească ori în o altă organizație, termenul se consideră expirat la ora care încheie programul lor sau la care încetează operațiunile respective.

Potrivit normei date de drept, în cazul în care instanța de judecată a stabilit data și ora până la care trebuie efectuată acțiunea (operațiunea) procesuală, partea care trebuie să o execute are obligația de a îndeplini acțiunea (operațiunea) respectivă până la data și ora indicată în actul de dispoziție judecătoresc. Termenul imperativ stabilit de către instanța de judecată (judecător) este unul obligatoriu și peremptoriu, aceluși prevăzut de lege.

Mai mult ca atât, în cazul în care actul de procedură trebuie efectuat nemijlocit în instanța judecătorească ori într-o altă organizație, termenul se consideră expirat la ora la care se încheie programul lor sau la care încetează operațiunile respective.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu normele de drept citate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de restituire a cererii de apel depusă de Covali Liudmila, or, Curtea de Apel Bălți în încheierea din 01 februarie 2021 a indicat termenul-limită (până la 18 februarie 2021 inclusiv, ora 16:00) și a identificat locul precis (concret) în care apelanta trebuia să prezinte dovada de plată a taxei de stat în mărime de 1.673,55 de lei, însă în termenul stabilit, Covali Liudmila nu a prezentat în Direcția Evidență și Documentare Procesuală (cancelarie) a Curții de Apel Bălți dovada de plată a taxei de stat în original, deși la 10 februarie 2021 a luat cunoștință cu încheierea instanței de apel din 01 februarie 2021.

La acest capitol se rețin dispozițiile art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care stipulează că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

În conformitate cu art. 10 alin. (1) din Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Prin urmare, odată ce Covali Liudmila a recepționat încheierea din 01 februarie 2021 a Curții de Apel Bălți încă la data de 10 februarie 2021, urmau să se folosească cu bună-credință de drepturile sale procedurale și să depună diligența pentru a prezenta în cancelaria Curții de Apel Bălți dovada de achitare a taxei de stat în mărime de 1.673,55 de lei, până la expirarea termenului stabilit de instanța de judecată, adică până la 18 februarie 2021 inclusiv, ora 16:00.

Cu toate acestea, Covali Liudmila nu a întreprins nicio măsură, după cum sugerează și jurisprudența CEDO, de a proteja drepturile sale de acces la instanță și de a îndeplini actul de procedură în termenul stabilit de instanța de apel prin

încheierea din 01 februarie 2021, manifestând în acest sens un comportament de re-credință la folosirea drepturilor sale procedurale.

Totodată, potrivit art. 85 alin. (4) din Codul de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Argumente similare se conțin și în dispozițiile art. 4 alin. (1) din Legea taxei de stat, care imperativ stipulează că, în cazurile prevăzute de lege, *la cerere*, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de *probele prezentate în acest sens*, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea taxei de stat.

Astfel, nu poate fi reținut argumentul Liudmilei Covali invocat în cererea de recurs precum că este eronat soluția instanței de apel de restituire a cererii de apel din motiv că nu a prezentat dovada de plată a taxei de stat în mărime de 1.673,55 de lei, deoarece suma respectivă este cu mult mai mare decât pensia pe care o primește și este încadrată în grad de dizabilitate, însă instanța de apel nu a ținut cont de aceste circumstanțe, deși în cererea de apel a solicitat să fie scutită de la plata taxei de stat, care în esență este pur declarativ.

Or, atât în cerere de apel, cât și până la soluționarea chestiunii privind punerea pe rol a cererii de apel, Covali Liudmila nu a solicitat instanței de apel scutirea parțială sau integrală de la plata taxei de stat impusă pentru cererea de apel, nici amânarea sau eșalonarea plății taxei de stat, sau după caz prelungirea termenului de prezentare a taxei de stat, cu anexarea în acest sens a probelor justificative ce confirmă situația materială precară.

Date fiind cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră drept întemeiate și legale încheierile din 01 februarie 2021 și 22 februarie 2021 ale Curții de Apel Bălți.

Colegiul reține că soluția dată este compatibilă cu standardele înserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, or, în jurisprudența sa Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că în situația în care legislația procesuală permite declararea apelului împotriva hotărârii instanței de fond, instanța superioară poate restricționa dreptul la apel în cazurile prevăzute de lege (cauza Tudor-Comerț contra Moldovei, hotărârea din 04 noiembrie 2008, definitivă din 04 februarie 2009).

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierile instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Covali Liudmila.

Se mențin încheierile Curții de Apel Bălți din 01 februarie 2021 și 22 februarie 2021, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Gherghelejiu Maria

împotriva Liudmilei Covali cu privire la rezoluțiune contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabila.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic